

Door in een veilige omgeving te associëren en experimenteren, ontdekken kinderen hun eigen beeldtaal

De verschillende werkvormen zorgen ervoor dat iedereen zin heeft om mee te doen

als inspiratiebron gebruikt voor haar zelfportret. Het meisje dat ze heeft getekend, draagt een jurk met roosjes en in haar handen houdt ze een boekje vast. In het haar heeft Merve glitters geplakt en een kroontje. Tevreden kijkt ze naar haar zelfportret. 'Ik vind het wel mooi zo.'

Anne stimuleert de kinderen om behalve potloden en verf ook ander materiaal te gebruiken. Als illustrator werkt ze met veel verschillende materialen. 'Ik gooi alles door elkaar, daardoor ontstaan er verrassende dingen.' Die vrijheid probeert ze de kinderen in de workshop ook mee te geven. 'Een eigen beeldtaal komt alleen tot uiting als je ze vrijlaat. Door die ruimte ontstaan er spontane dingen. Het is bijzonder om te zien dat ieder kind anders is en dat ook mag zijn.' Een jongen uit groep 7 wil geen materiaal gebruiken. Dat vindt hij zonde van zijn tekening. Dat mag, zegt Anne. 'Er bestaat geen goed of fout.'

Compositie

Houda (11) vindt tekenen leuk. In de gewone les tekent ze vaak iets uit de natuur. Dit is anders, zegt ze. 'We leren over licht en schaduw, over kleur en materialen.' Ze kende Rembrandt wel, maar dat hij zulke mooie portretten maakte, wist ze niet. Haar klasgenootje Tugba (10) had ook al van Rembrandt gehoord, maar had geen idee dat hij zo beroemd was. Dat Rembrandt in de spiegel keek en gekke bekken trok om de verschillende emoties in gezichten te kunnen schilderen, wist ze bijvoorbeeld niet. Zelf heeft ze net als de andere kinderen ook in de spiegel gekeken voor ze aan het zelfportret begon. Als iedereen klaar is en zijn portret heeft uitgetekend, is het tijd dat de leerlingen, die de meeste munten bij Het Nachtwachtspel hebben gewonnen, het groepsportret samenstellen. 'Dat heet een compositie maken,' vertelt Anne. De kinderen kijken haar vragend aan. Ze legt uit dat ze bij een mooie vlakverdeling besluit wat het belangrijkste portret is en wat je wil afsnijden. Ook krijgen de kinderen de opdracht een naam te bedenken voor hun schilderij. 'Waarom heet het beroemde schilderij van Rembrandt "De Nachtwacht"?', vraagt Anne. De kinderen gissen, maar niemand raadt dat het eigenlijk een bijnaam is. 'Het schilderij heeft jarenlang in een rokerige

ruimte gestaan, daardoor werden de kleuren donkerder en kreeg het deze naam. Eigenlijk heet het "De Compagnie van Frans Banning Cocq".'

De juiste snaar

De Magneetschool in Almelo is enthousiast over de beroepskunstenaars in de klas. Leerkracht Angeline de Jong geeft aan dat er een groot verschil is tussen docenten die tekelen of handvaardigheid geven en een BiK'er. 'Kunstenaars geven verdieping door ook een paar lessen kunstbeschouwing te geven. Dat willen kinderen graag. Ze willen weten waar ze mee bezig zijn. Voor veel leerkrachten is het moeilijk een gerichte opdracht te bedenken. Het is toch meer hap snap. Ook vinden ze het niet prettig als er te veel rommel wordt gemaakt. Vaak zijn kunstenaars gepassioneerd, omdat ze met hun eigen vak bezig zijn. Ze zijn enthousiast en gaan ervoor. Kinderen vinden het leuk om les te krijgen van een kunstenaar. Ze kunnen net de juiste snaar raken.'

'De nieuwe vaardigheden, opgedaan tijdens de workshops, werken ook door in de gewone lessen,' zegt De Jong. 'Ze tonen meer eigen initiatief en leren samen te werken. Een meerderheid van de ouders van deze kinderen gaat niet naar theater, musea en concerten. Wat betreft kunst en cultuur moeten ze het toch van school hebben.'

Associëren

In een van de andere workshops van Anne maken leerlingen sprookjesboeken, compleet met illustraties en tekst. Deze zet ze op internet, zodat de kinderen thuis kunnen laten zien wat ze hebben gemaakt. Ook leert de beroepskunstenaar kinderen associëren. Door het aanbieden van fantasiewoorden prikkelt ze de creativiteit. 'Wat is vliegende frannepap of prinszeven?' 'Hoe beeld je ze uit?' zijn enkele vragen die ze stelt. Of leerlingen maken zelf een kunstwerk en bedenken daar een woord bij. 'Kinderen gaan daarover nadenken en leren associëren.'

Kern van haar workshops is dat ieder kind zijn beeldtaal ontdekt. Dat doen ze door veel te experimenteren in een veilige omgeving waarin ze niet bang hoeven te zijn om dingen uit te proberen, stelt Anne. 'Anders

blijven kinderen hangen in wat ze al kunnen of gaan ze kopiëren.' Volgens Anne zijn kinderen van nature onbevangen en staan voor alles open. 'Het is belangrijk die onbevangenheid in gang te houden. Door de creativiteit te stimuleren, leer je anders naar de dingen te kijken, outside the box te denken en juist niet de gebaarde paden te kiezen. Het zijn vaardigheden die je ook in de rest van je leven goed kunt gebruiken.'

Fantasiewoorden prikkelen de creativiteit van het kind

Kunstenaars inhuren

Scholen die geïnteresseerd zijn in een samenwerking met beroepskunstenaars en meer willen weten over hun projecten kunnen contact opnemen met Kunstenaars & CO of de regionale educatie-instellingen in Amsterdam, Utrecht, Groningen en Zwolle. Ook kunnen ze voor projecten direct BiK-collectieven benaderen. Deze groepen BiK'ers presenteren zich gezamenlijk. Kijk op: www.beroepskunstenaarsin-deklas.nl. Op deze site is ook een lijst met alle beroepskunstenaars en hun workshops te vinden. Meer informatie over de workshops van Anne Besselink: www.illustratiefontwerp.nl.

Christel Bos

is freelance journalist en schrijft onder andere voor hoger onderwijsbladen en jeugdmagazines